

друштвеним условима и приликама а има и таквих које су уопштено формулисане да морају да буду прецизиране и конкретизоване у друштвеној пракси. Нејасне и неодређене уставне одредбе могу да се тумаче, да им се одреди прави смисао било од стране оног ко их је донео, дакле уставотворца (тзв. аутентично тумачење) или од стране суда као рецимо у САД (тзв. судско тумачење) али је могуће да се то учини и путем уставних обичаја, тзв. *secundum constitutionem* који им на основу праксе, примене уставне норме проналазе прави смисао. Друга врста уставних обичаја су тзв. *prater constitutionem* и они су последица саме природе и краткоће устава. Устав није у стању да регулише сву материју, све односе, па се увек јављају и одређене правне празнине, нешто што остане мимо уставног регулисања. С друге стране, и оно што устав регулише није по правилу детаљно, не бави се до краја регулисањем друштвених односа, већ само утврђује основе државног и друштвеног уређења док прецизно и детаљно регулисање друштвено-политичких односа препушта другим актима. Допуњавање и прецизирање уставне материје која је само начелно регулисана уставом врши се путем закона, али се дешава да се ти закони или уопште не доносе у одређеној области (иако би требало) или се доносе касније, што ствара тешкоће у погледу примене овакве уставне норме. Зато се и у овом случају јавља потреба да се уставна норма допуни према захтевима друштвене праксе и то се опет чини путем овог уставног обичаја *prater constitutionem*. И на крају, постоји још једна врста уставног обичаја тзв. *contra constitutionem*. Она је условљена дужим или краћим трајањем устава. Устав се ретко доноси за сва времена, да би био вечит јер је то немогуће пошто се друштвени односи мењају и развијају. Живот и односи у њему не могу да се спутавају правом јер га нужно газе и превазилазе, излазе из његове статике. Независно од става према уставу, у друштву се неминовно одигравају промене, што изазива само по себи раскорак између уставног текста и стварности. Тај раскорак се по правилу превазилази формалном променом устава, усклађивањем његових норми са извршеним променама у друштву, а ако се та промена из одређених разлога не спроведе, онда се ово усклађивање врши путем уставних обичаја *contra constitutionem*. Ови уставни обичаји, за разлику од претходних, не допуњавају, не тумаче уставни текст, већ га и мењају, не примењујући поједине његове одредбе које више не одговарају промењеним друштвеним околностима. Иако постоје разлике у гледању на уставне обичаје и њихову правну природу, треба им признати место у правном систему и према другим изворима права без обзира што су у хијерархији извора права ниже ранжирани од правних извора и не могу их изричито мењати